

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВНЗ

Койчева Т. І.

Університет Ушинського, Україна

В умовах глобалізації та розвитку міжнародних зв'язків і співпраці система вищої освіти, що забезпечує підготовку фахівців, визнана найважливішим чинником прогресу суспільства. У Законі України «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Стандартах і рекомендаціях щодо гарантії якості вищої освіти в європейському просторі наголошено, що запорукою успішного виконання місії вищої освіти є її якість. На цьому тлі неухильно зростає конкуренція між вишами за студентів, найкращих викладачів, гранти на фінансування тощо.

Конкурентоспроможність ВНЗ у сучасних умовах забезпечується ефективними технологіями підготовки сучасних фахівців, їх постійним оновленням і вдосконаленням через створення й упровадження інновацій, здатних сприяти випередженню окремих вишів відповідно до потреб суспільної практики й розвитку наукового знання. Сферою, що об'єднує зусилля викладачів вищих навчальних закладів у створенні таких інновацій і впровадженні їх у практику підготовки фахівців у системі вищої освіти, є наукова діяльність. Натомість аналіз її змісту і результатів свідчать про її незначний внесок в інноваційний розвиток вищої освіти загалом і конкретних вищих навчальних закладів зокрема.

Упродовж багатьох років базовими принципами класичної ідеї університету були: відносна автономія; академічна свобода в дослідженні і навчанні; дослідження й навчання як сутність освіти; активне включення викладачів і студентів у суспільне життя; етичне обґрунтування гідності знання і вченості. Сучасні тенденції розвитку університетів призводять до того, що вони стають учасниками ринкових відношень, виробниками й продавцями консультативних, експертних та освітніх продуктів і послуг, ініціативних науково-дослідних розробок та інновацій, натрапляючи на проблеми конкуренції і змагальності. Найбільш потужні університети перетворюються в корпорації, які виробляють і продають освіченість, знання, об'єкти інтелектуальної власності як особливу продукцію (товар). На цьому тлі наука стає сферою виробничої діяльності, найбільш орієнтованою на розвиток культури, оскільки її головним завданням є виробництво найбільш важливої складової культури – знання.

У Законі України «Про вищу освіту» наголошено, що наукова діяльність є невід'ємним складником освітньої діяльності викладачів вишу. Розвиток науково-технічної творчості студентів, поточне та перспективне планування наукової і науково-технічної діяльності за погодженням з міністерством, відомством за підпорядкованістю, реєстрація науково-дослідних робіт, експертна оцінка результатів роботи виступають основними завданнями і напрямками організації науково-дослідної роботи у ВНЗ.

За визначеними нормами, наукова діяльність викладачів у ВНЗ передбачає: класичну науково-дослідну роботу, що складається з фундаментальних, прикладних досліджень і дослідно-конструкторських розробок; підготовку і розробку нових навчальних курсів та відповідних навчально-методичних матеріалів; надання консультативної допомоги представникам суспільних органів і виробництва; підготовку науково-педагогічних кадрів та їхню атестацію.

Новими чинниками розвитку теорії і практики наукової діяльності викладачів ВНЗ є інформаційні процеси, інформаційні середовища, інформаційна взаємодія різних наукових шкіл і наукових співтовариств на глобальному та регіональному рівнях, що розвиваються теорією міжнародного педагогічного наукознавства в багатокультурному просторі. Саме наукова і дослідницька діяльність викладачів університетів значною мірою забезпечує розвиток економіки, визначає соціальний прогрес та інтелектуальний потенціал суспільства, збагачує культуру.

Вона виступає однією із соціальних форм їхньої професійної активності, завдяки яким підтримуються й реалізуються функції науки в сучасному суспільстві і, зокрема, у забезпеченні самої системи освіти новим змістом та новими освітніми технологіями. У системі вищої освіти наукова діяльність створює інтелектуальний потенціал вищого навчального закладу, що виявляє накопичений обсяг знань, інтелектуальний рівень і досвід інноваційної діяльності викладачів.

У сучасних університетах найбільш продуктивною формою організації науки є наукова школа. Поза наукової школи вчені ВНЗ пов'язані один з одним лише формально, їхні наукові інтереси є суто індивідуальними і здебільшого обмежуються підготовкою дисертацій, публікацій і т. ін. Наукова школа організує й упорядковує наукову діяльність викладачів вишу в певному напрямі, відповідно до певних етичних норм і еталонів наукового пошуку (С. Вітвицька, Н. Дубасенюк).

У педагогічному університеті функції наукової діяльності поширюються на створення викладачами ефективних освітніх технологій для всіх рівнів системи освіти, які відповідають не

тільки вимогам сьогодення, але й перспективам майбутнього. Саме зорієнтованість наукової діяльності викладачів педагогічного університету на задоволення освітніх потреб суспільства є характерною рисою, такою, що відрізняє її від наукової діяльності викладачів інших, класичних і профільних, університетів.

Сучасні дослідження дають змогу визначити наукову діяльність як складно організовану індивідуальну і колективну взаємодію вчених, спрямовану на збагачення та розвиток культури за допомогою точного, об'єктивного і системного знання про всевіт, людину та її діяльність.

Наукова діяльність викладачів педагогічного університету – це цілеспрямована інтелектуальна творча діяльність, результатом якої є одержання і використання нових знань. Цей аспект значною мірою визначає основне призначення наукової діяльності викладачів педагогічного університету, її спрямування й проблематику. Водночас він є тією платформою, навколо якої об'єднуються сенси цієї діяльності та її цінності. Поряд з педагогічною, наукова діяльність викладачів педагогічного університету є об'єктивним тлом для поєднання їхніх зусиль у реалізації спільної мети, що відповідає визначеній місії педагогічного університету, розвитку й удосконаленню його діяльності спільними загальнонавчаними способами колективної співпраці та взаємодії.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ

Колбіна Л. А.

Університет Ушинського, Україна

Професійна підготовка спеціалістів соціально-педагогічного напрямку в Україні є надзвичайно важливим завданням держави. Стрімка зміна соціокультурних умов як глобального, регіонального, так і національного рівнів обумовлює потребу відповідних зрушень в підготовці студентів у вищому навчальному закладі, а отже – і необхідність уведення інноваційних підходів до побудови ефективної, цілісної системи навчання, виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді. Саме інноваційні процеси сприяють, насамперед, збереженню цінностей, і водночас несуть у собі відмову від усього застарілого, тим самим закладаючи основи соціальних змін. Через це постає нагальна необхідність вивчення й аналізу теоретичних засад інноваційних підходів до проблеми соціальної адаптації першокурсників.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що різні аспекти проблеми соціальної адаптації були предметом вивчення багатьох учених, але багаж ідей і конкретних рішень повноцінно не враховувався стосовно нашого дослідження. Питанню адаптації студентів-першокурсників присвячені дослідження Л. Косарева, О. Мороз, та ін. Соціальні, психологічні, педагогічні аспекти адаптації студентів розглядаються в дослідженнях Е. Борискаїна, Н. Єрмоленко, І. Кряжева, та ін.

Соціальна адаптація має складну структуру, вона детермінована як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками, через це потребує інноваційного підходу до її вивчення.

Термін інновації (за І. Дичківською) означає нововведення, зміна, оновлення. Іноді інновацією вважають використання свідомого із незначною модифікацією. Інновації є предметом особливої діяльності людини, яка не задоволена традиційними умовами, методами, способами і прагне не лише новизни змісту реалізації своїх зусиль, а передусім якісно нових результатів [2 с. 21]. Ці результати можуть бути якісними за умов, якщо використовувати інноваційні підходи і до викладання предметів, це буде пробуджувати інтерес студентів, змушувати їх нестандартно мислити, адекватно сприймати оновлений світ і себе в ньому, сприятиме соціальній адаптації та допоможе влаштувати власне життя.

Соціально адаптація є складовою загального поняття «адаптація».

Адаптація – це пристосування організмів до умов існування. Соціальна адаптація – процес пристосування індивіда до умов соціального середовища, формування адекватної системи стосунків із соціальними об'єктами, інтеграція особистості в соціальні групи, діяльність щодо освоєння стабільних соціальних умов, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища [1, с. 25].

Важливу роль, стосовно соціальної адаптації, відводиться куратору першокурсників, саме він має докласти чимало зусиль, щоб успішно організувати соціально-педагогічний супровід адаптаційного періоду студентів, адаптуватися до нових умов, створити сприятливий клімат у групі. А для створення цього необхідно проводити адаптаційні тренінги, різноманітні заходи, екскурсії тощо. Така робота сприяє знайомству, взаємодії з одногрупниками та педагогами, згуртованості, налагодженню міжособистісних стосунків, а найголовніше це дає підстави для швидкої адаптації студентів.

З метою виявлення рівнів соціальної адаптації студентів першого курсу нами було проведено дослідження на базі Державного закладу «Південноукраїнського національного педагогічного